

VAPAJ INVALIDA RADA 'Bolje da se ubijem, nego da se razbolim...'

Prevenција nastanka invaliditeta je ključna - ulaganje u adekvatno radno mjesto, primjerene pauze, redovno održavanje provjeravanje ispravnosti strojeva, obuka radnika samo su neke od mjera koje bi se mogle poduzeti

U radno-intenzivnim djelatnostima, poput ugostiteljstva i industrijske proizvodnje, često se događa da radnice ili radnici postanu u nekoj mjeri invalidi rada. Zbog nošenja tacne i karakterističnog položaja ruku konobari nerijetko imaju problema s ramenima, a zbog puno stajanja s nogama i proširenim venama. Nakon tridesetak zgrbljenih godina provedenih na neprikladnim stolicama ispred šivaće mašine, radnice u tekstilnoj industriji suočavaju se s problemima s kičmom, bolovima u leđima, ramenima ili grčnjima šaka.

- Radila sam u Orljavi 36 godina, od svoje devetnaeste. Cijeli život sam tu provela. Imam 55 godina, operirala sam kuk dva puta i ne mogu hodati kako treba ni dugo stajati, a ne mogu u invalidsku penziju. Trebala bih raditi i dalje, neka mi netko kaže kako... Ima jedna žena koja je radila s nama, ostala je bez obje noge i nedavno dobila kolica, pa je sad sretna što može u njima prijeći 12 km. A ni ona ne može dobiti papire za penziju - kaže jedna radnica požeške Orljave, tvornice koja je završila u stečaju u srpnju 2021. i čije su radnice većinom nepriznati invalidi rada kojima fali još nekoliko godina do mirovine. Tvornici više nisu potrebne, a drugi ih ne žele zaposliti.

Otkaz i minimalna otpremnina - zahvala radniku za 20 godina rada i polomljenu kičmu

Koliko je slučajeva postupnog gubitka radne sposobnosti i nastanka invaliditeta zbog rada teško je reći, jer 'nema čvrste osnove za praćenje' i 'ne pripadaju kategoriji strogo definiranih profesionalnih bolesti', navodi se u [izvješću unutar Registra za profesionalne bolesti](#) za 2021. Ipak, izvješće potvrđuje da radni uvjeti u Hrvatskoj redovito stvaraju poremećaje zdravlja koji bitno narušavaju i radnu sposobnost i kvalitetu života radnika. Također, kao priznate profesionalne bolesti, na drugom mjestu su bolesti nastale zbog prenaprezanja zglobova, kostiju i slično (a prvom mjestu su zarazne bolesti).

Jedan radnik radio je posao zbog kojega je dnevno preko leđa prebacivao i tonu teškog tereta. S vremenom počinje imati sve više problema s kralježnicom i postaje osoba s invaliditetom. Međutim, birokracija je zamršena - da bi

inPOSAO

PROGRAM ZAŽELI Zapošljava podršku starijim i nemoćnim

U tijeku je nekoliko Javr. zaposlenje radnica za pružanje potpore i podrške starijim osobama, u sklopu 'Zaželj zapošljavanja žena - faza III', zapošljavanja osoba s invalid

> [Pc](#)

Facebook

SRETAN BOŽIĆ I NOVI
ŽELI VAM IN-POR

dobio neku naknadu, njegov problem bi najprije trebao biti klasificiran Zakonom o listi profesionalnih bolesti, kaže nam Ivana Unger, savjetnica u Udruzi invalida rada Zagreba.

- Radnik bi mogao podnijeti zahtjev za utvrđivanje postotaka tjelesnog oštećenja i za utvrđivanje radne sposobnosti. Na temelju rezultata mogao bi ostvariti prava propisana Zakonom o mirovinskom osiguranju. Pravo na naknadu za tjelesno oštećenje koje je posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti radnik bi imao samo ako bi oboljenje bilo priznato kao profesionalna bolest - kaže Unger.

Međutim, radnik iz naše priče radio je u jednoj firmi preko 20 godina, zadnjih nekoliko godina odlazio na bolovanja zbog raznih terapija, i na kraju dobio otkaz i samo minimalnu zakonsku otpremninu. To je bio odgovor i zahvala poslodavca radniku za izrabljivanje koje je trpio preko dva desetljeća.

I tekstilne radnice iz našeg primjera u teoriji imaju prava po raznim zakonima. Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju trebale bi imati pravo na invalidsku mirovinu ili na profesionalnu rehabilitaciju.

- Uvjeti za stjecanje prava na profesionalnu rehabilitaciju su sljedeći: da je do smanjenja radne sposobnosti došlo prije 55 godine života i da je ispunjen uvjet mirovinskog staža za invalidsku mirovinu, a to je da dužina mirovinskog staža pokriva 1/3 radnog vijeka - objašnjava Unger. Ipak, to pravo radnica može ostvariti tek nakon što se utvrdi smanjenje radne sposobnosti, a ako bi i nakon provedene rehabilitacije ostala nezaposlena više od pet godina, mogla bi steći pravo na privremenu invalidsku mirovinu.

Tekstilne radnice iz našeg primjera nemaju vremena čekati da se utvrdi sve što se treba utvrditi - potreban im je neki izvor prihoda odmah, a kako se čini, zakoni ne obuhvaćaju ovakve situacije.

Nakon nesreće primorana raditi na istom radnom mjestu

Druga strana medalje su nesreće na radu. **Prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u 2020.**

godini bilo je prijavljeno gotovo 14.500 ozljeda, a 12.500 ozljeda dogodilo se na mjestu rada.

Marija je doživjela nesreću na radu i postala osoba s invaliditetom. Objasnjava nam u kakvoj se situaciji našla i s kakvim se preprekama unutar sustava susrela.

- Viljuškarom mi je zdrobljeno stopalo i gležanj koji sam naknadno operirala, ali ostalo je trajno oštećenje. Uz to, u prometnoj nesreći oštećena mi je kičma, a koljeno operirano već dva puta i čekam sljedeću operaciju. Radno mjesto mi je isto kao i posljednjih godina. Radim na blagajni, imam stolicu te radno

vrijeme ujutro zbog terapija. To radno vrijeme je jedino sto se prilagodilo nakon nesreće.

U slučaju da radnik koji doživi ozljedu više ne može raditi posao koji je radio, prema Zakonu o radu poslodavac bi mu trebao ponuditi odgovarajuće radno mjesto. Međutim, realnost je drugačija. Marija je tražila promjenu radnog mjesta - javljala se na natječaje unutar firme za administratorske poslove, ali dobivala je samo odbijenice.

- Zadnji pregled imala sam na Medicini rada 2019. godine, a u nalazu mi je navedeno da nisam sposobna za to radno mjesto. To nije utjecalo na promjenu radnog mjesta, jer po Zakonu poslodavac nije dužan poštivati nalaz. U mom slučaju firmi se javila i Pravobraniteljica s obrazloženjem i prijedlogom na temelju rješenja o invalidnosti, koji bi poštovao nalaz i stručno mišljenje, međutim, ni to nije utjecalo na bilo kakvu promjenu radnog mjesta.

Nakon nesreće Marija je dobila naknadu za ozljedu, ali 'prejadnu', kaže, 'jer je firma osigurana na najmanji mogući iznos'.

Već neko vrijeme pokušava naći drugi posao, ali je zasad dobila samo jedan poziv na razgovor i kasnije odbijenicu.

- Čini se da je zapošljavanje osoba s invaliditetom samo mrtvo slovo na papiru. A da ne kažem da se zbog toga osjećam diskriminirano jer nema nikoga da stane uz mene, a vjerujem da tako prolazi većina ljudi.

Osim što je teško naći posao sa smanjenom radnom sposobnosti, treba napomenuti da mnogi ostaju na trenutnom poslu pod svaku cijenu, čak i ako nemaju odgovarajuće uvjete i ako postoji rizik da se invaliditet dalje razvija, jer od nečega moraju preživjeti.

Radije kazna nego prilagodba ozlijeđenom radniku

Drugi čest slučaj jest odmazda nad radnicima - poslodavci pronalaze rupe u zakonima i izbjegavaju zadržati ozlijeđenu osobu, pa joj daju otkaz. Ponekad čak radije plaćaju kazne, jer smatraju isplativijim platiti kaznu nego imati visoke troškove zbog prilagodbe radnog mjesta i zadržavanja ozlijeđenog radnika.

Ivana Unger smatra da je najčešći uzrok nesreća na radu loša ili čak nikakva primjena zaštite na radu.

- To je zapravo poražavajuća činjenica jer su Zakonom o zaštiti na radu definirani brojni uvjeti i načini same zaštite na radu i njihova bi svakodnevna primjena u velikoj mjeri spriječila brojne nesreće - tvrdi ona.

Kalendar OSI

Važni datumi za osobe s inval

Danas							prosinac 2022						
pon	uto	sri	čet	pet	sub	ned	pon	uto	sri	čet	pet	sub	ned
	28	29	30	1. pro	2.	3.							
	5	6	7	8	9	10							
	Među												
	12	13	14	15	16	17							
	19	20	21	22	23	24							
	26	27	28	29	30	31							

IZDVOJENO

Istraživanje o otpornosti i održivosti reprezentativnih udruga osoba s invaliditetom

Velikogorički Rotary klub priključuje Judo klub osoba s invaliditetom

Amerikanci (konačno) počinju zastupljenost invaliditeta na T

ZNANSTVENICI ZABRINUTI Porijeklo pojavljuje jedna od najzaraznijih bolesti svijetu

SOIH Održana tematska rasprava Zakona o osobnoj asistenciji

Prijavite se na naš newsletter:

Email adresa

Sindikalni povjerenik Sindikata graditeljstva Hrvatske Ljubomir Pintarić, koji je ujedno i član Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu, govori specifično za sektor.

- Nesreće se često događaju u tvrtkama manjeg obujma (do 50 zaposlenih), gdje se zaštita na radu prepušta vanjskim tvrtkama pa dolazi pretežito do improvizacije, odnosno do izvođenja radnih operacija na nepravilan način. U većim i organiziranim tvrtkama manje dolazi do ozljeda na radu, jer imaju ili službenu zaštitu na radu ili ovlaštenike poslodavaca koji brinu o sigurnosti i zdravlju radnika. Veliki plus je ako imaju i povjerenike radnika za zaštitu na radu.

Navodi da 'drugi uzroci mogu biti premor radnika, veliki broj odrađenih sati tokom tjedna gdje popušta koncentracija, možda nezadovoljstvo osobnim primanjima i drugi čimbenici koji utječu na koncentraciju radnika'.

Nakon nesreće radnik odlazi na bolovanje i većinom nema pravo ni na kakvu dodatnu naknadu, osim troškova plaće. Zakon o obveznim odnosima propisuje da naknada ne smije biti manja od 70 posto osnovice za naknadu plaće, pa onda većina poslodavaca koristi 'priliku za uštedu' i isplaćuje tek 70 posto. K tome, u osnovicu nisu uračunati dodaci na plaću poput božićnica, uskrsnica, regresa, nagrada itd. I ovaj primjer ukazuje na suludost nekih zakonskih odredbi - životni troškovi se zbog bolesti povećavaju, a ne smanjuju! Sustav bolovanja najtočnije je opisala jedna radnica riječima: 'Bolje da se ubijem, nego da se razbolim...'

Nepostojeća odgovornost poslodavca

Iako se prema statističkim podacima veliki broj ozljeda na radu događa na radnim mjestima, odgovornost poslodavca je minimalna.

- Članak 25. Zakona o zaštiti na radu propisuje da poslodavac odgovara po načelu objektivne odgovornosti ili presumirane krivnje. To je najblaži oblik krivnje i na poslodavcu je da dokaže da nije kriv za štetu koju je radnik pretrpio - objašnjava Unger.

U praksi poslodavci najčešće nastoje zataškati ozljede.

- Kod manjih poslodavaca često se s radnikom dogovara da kaže da se ozljeda dogodila kod njega, a ne na poslu kako ne bi odgovarao za ozljedu, jer je to podijeljena odgovornost - kaže Pintarić.

To potvrđuje i sljedeći primjer. U jednoj tiskari radnica si je mašinom za klamanje proštepala prste, odnosno slomila par prstiju i nagnječila šaku. Direktor joj je rekao da kaže da se udarila vratima od auta, jer se bojava inspekcije koja bi mogla uočiti još niz drugih nepravilnosti i nepoštivanja mjera zaštite na radu.

Kako su nam pokazali naši sugovornici, postoji čitav niz zakona i drugih propisa koji reguliraju postupanje i prava radnika u slučaju ozljeda na radu i profesionalnih bolesti - Zakon o zaštiti na radu, Zakon o radu, Zakon o mirovinskom osiguranju, Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Zakon o listi profesionalnih bolesti i drugi.

- Navedeni zakoni se međusobno isprepliću i nadopunjuju u reguliranju područja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti. Poboljšanja postojećih zakonskih rješenja su svakako potrebna i mi očekujemo da će ista nastupiti u skorije vrijeme, jer smatramo da trenutna zakonska rješenja ne štite dovoljno položaj radnika u slučajevima ozljeda na radu i profesionalnih bolesti - objašnjava Unger.

Isto potvrđuje i praksa - postojeća zakonska rješenja treba doraditi da bi se obuhvatile situacije koje trenutno nisu obuhvaćene. K tome, trajanje postupaka utvrđivanja smanjenja radne sposobnosti i pojave invaliditeta treba skratiti koliko je maksimalno moguće.

Važni su i mehanizmi nadzora i kontrole odgovornosti.

- Stalnim nadzorom privremenih gradilišta i kontrolama istih probuđuje se svijest prema zaštiti na radu - zaključuje Pintarić. Unger dodaje kako bi se kažnjavanjem poslodavaca koji ne poštuju mjere takve poslodavce 'ipak natjeralo na poštovanje i provedbu propisanih mjera zaštite'.

Nadalje, prevencija nastanka invaliditeta je ključna - ulaganje u adekvatno radno mjesto, primjerene pauze, redovno održavanje provjeravanje ispravnosti strojeva, obuka radnika samo su neke od mjera koje bi se mogle poduzeti. Uz sve navedeno, važno je reći da se i radnici sami mogu pobrinuti za bolju zaštitu na radu: odabirom povjerenika za zaštitu na radu i kroz sindikalno organiziranje, odnosno, uređenje tog područja kroz kolektivne ugovore. O tome ćemo govoriti u idućem tekstu.

na Vragolović

Članak je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

Objavljeno: 09.12.2022

Like Share Be the first of your friends to like this.

Glavni izbornik

[Početna](#)
[INmreža](#)
[Vijesti](#)
[Sport](#)
[Kutak za stručnjake](#)
[Moderna vremena](#)
[IN METROPOLA](#)
[Kultura](#)

Korisni linkovi

[URIHO](#)
[Grad Zagreb](#)
[HZZ](#)
[HZMO](#)
[OSVIT](#)
[MINISTARSTVO KULTURE I
MEDIJA](#)
[MSPM](#)
[CULTURENET](#)

Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom

Konvencija jamči: posebnu pozornost ženama s invaliditetom; uključivanje dje poteškoćama u razvoju u skladu s najboljim interesom djeteta; podizanje svijesti društva o osobama s invaliditetom i njihovim pravima; pristupačnost; neovisnost u zajednicu; osiguranje osobne pokretljivosti te osposobljavanje i rehabilitaciju.

Upravo rečena prava jamče prihvaćanje invaliditeta kao oblika različitosti te nj potpuno uvažavanje od strane države i društva. Uvažavanje pak invaliditeta preduvjet poštivanja ljudskih prava s invaliditetom u punoj širini, prilagođavajući instrumente njihova uživanja posebnim potrebama svakoj pojedinačnoj osobi.

Copyright © 2014 **in**portal. Sva
Izrada: **Magis tim d.**